

Landbruksdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo

Landbruksdepartementet	
Saksnr.: 2003 / 2997	Dokumentnr.: 117
Mottatt: 12 DES 2003	ASR/BS
Saksbeh.: TIN	486
Erhvert:	

SABIMA

Samarbeidsrådet for biologisk mangfold

Kristian Augustsgt. 7A
P.b. 6784 St.Olavs plass
0130 Oslo
Tlf: 22 36 36 41
Faks: 22 20 06 66

sabima@sabima.no
www.sabima.no
org.nr: 980202062
bankgiro: 5010 05 02671

Oslo, 11.12.03

Høringssvar på utkast til forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i landbruket og forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket.

SABIMA har mottatt forslag til "Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i landbruket" og "Forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket" og har en del bemerkninger til disse.

SABIMA er positiv til landbrukssektorens ønske om å stimulere til å ta vare på miljøkvaliteter. En vesentlig del av disse miljøkvalitetene er biomangfoldet. Vi vil derfor påpeke den prinsipielle forskjellen mellom jord- og skogbruk og trusselen mot biomangfold. Mens biomangfoldet i kulturlandskapet er truet av endret / manglende drift, er mangfoldet i skogen truet av nettopp skogbruk. Derfor kan tilskuddsordninger i kulturlandskapet ha positive effekter, mens tilskudd til skogsdrift i de fleste tilfeller vil ha negativ effekt. SABIMA syns derfor "Forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket" er en sammenblanding av miljøpositive og miljøfiendtlige tilskudd som bør behandles hver for seg.

Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i landbruket

Intensivering av landbruket har ført til en tosidig trussel mot kulturlandskapets biomangfold. De arealene som er i drift brukes ofte så intensivt at det ikke blir plass til noe mangfold. Den andre ytterligheten er alle de arealene som går ut av drift og gror igjen. I mellom her finnes det mange overganger, men trenden er at den ekstensive bruken opphører. SABIMA støtter derfor forslaget om å etablere tilskuddsmidler som kan bidra til å ta vare på det gamle kulturlandskapet og dets mangfold. Vi tillater oss allikevel å komme med noen små forbedringsforslag.

§ 3 Vilkår

Det er en stigende interesse for å ivareta kulturlandskapet som går langt utenfor landbrukets egne rekker. Blant annet er det en rekke større eller mindre lokale lag, foreninger og uorganiserte grupperinger som har "adoptert" "sitt" kulturlandskap som de skjøtter. Derfor anser vi det som svært positivt at tilskuddsordningen er åpnet for andre enn grunneieren. At også frivillige kan motta tilskudd til faktiske utgifter kan komme til å utløse betydelig mer dugnadsinnsats. Imidlertid er det mange av disse grupperingene som ikke er registrert i enhetsregisteret, og SABIMA vil derfor be departementet vurdere om denne registreringen anses som fullstendig nødvendig.

Videre vil vi be departementet vurdere om ikke slike frivillige dugnadsgjenger kan motta tilskudd selv om det offentlige har eierinteresser i eiendommen. Det er en kjensgjerning at også kommunalt og statelig eid kulturlandskap trenger skjøtsel, og at det er på nettopp disse eiendommene det er vanlig med en omfattende dugnadsinnsats av frivillige. De offentlige budsjettpostene som ellers skulle bære ansvaret for å ta vare på disse kulturlandskapene eksisterer normalt ikke.

Samarbeidsrådet for biologisk mangfold (SABIMA) er en paraplyorganisasjon for følgende foreninger:

Forum for Natur- og Miljø saker – Kulturøkologene – Norsk Biologforening – Norsk Botanisk Forening – Norsk Entomologisk Forening – Norsk Limnologisk Forening – Norsk Ornitologisk Forening – Norsk Soppforening – Norsk Zoologisk Forening – Norske Havforskere Forening – Nyttevekstforeningen – Seksjon for toksikologi v/ NSFT – Siste Sjanse

§ 8 Administrasjon, dispensasjon og klage

Under § 8 heter det at kommunen skal fastsette overordnede retningslinjer for prioritering av søknader i dialog med fylkesmannen og næringsorganisasjonene lokalt. På bakgrunn av hva vi har skrevet i foregående avsnitt vil SABIMA be om at også andre lag og foreninger, som er opptatt av kulturlandskapet, involveres i dette arbeidet. I svært mange kommuner er det botaniske/zoologiske foreninger eller ulike naturvernlag som har den største oversikten over kommunens verdifulle kulturlandskap og hvor det trengs å gjøre en innsats.

Forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket.

Som nevnt innledningsvis er SABIMA av den oppfatning at forskriften er en sammenblanding av miljøpositive og miljønegative tilskudd. Når skogbruk er den største kjente trusselen mot biomangfold i Norge, går det ikke an å lage en forskrift som skal "...bidra til å fremme økt utnyttelse" og så grønvaske forskriften og de tilskuddene som skal gis ved å sammenblande dette med miljøtiltak. Om det skal gis produksjonsfremmende tilskudd må disse skilles ut i en egen forskrift, en forskrift flere enn SABIMA nok vil stille seg kritisk til.

Vi velger allikevel å kommentere forelagte forskrift med følgende:

Storting, regjering og landbruksdepartementet har tidligere understreket behovet for økt skogvern i Norge. På denne bakgrunn er det svært uheldig at landbruksdepartementet opprettholder subsidier til vegbygging. For det er ingen tvil om at denne subsidieringen medfører hogst i områder som ellers ville forbli urørt. Også i områder som har, eller vil få, stor betydning for biomangfoldet. Om ikke dette er ille nok, bidrar denne subsidiering til å øke prisen på det arealet som skal vernes ved at staten også må erstatte forventet tapt av statstilskudd til vegbygging. Denne dobbelt uheldige effekten kan ikke godtas, og departementet må fjerne statstøtten til vegbygging.

Ellers er SABIMA i utgangspunktet positive til at det ikke skal gis subsidier til taubanedrift. Når bakgrunnen for forbudet mot taubanedrift er motivert av hensyn til miljøet i bratte områder, som ellers ville fått stå urørt, er det ødeleggende for måloppnåelsen at landbruksdepartementet skaper kunstig lønnsomhet i de samme områdene via vegbygging. Med foreslåtte forskrift og fortsatt tilskudd til vegbygging vil vi komme til å oppleve en dreining fra taubane over til veg i bratt terreng. Disse biologisk viktige områdene og naturen er ikke tjent med at staten fortsatt legger til rette for drift - bare på en enda mer skadelig måte.

På samme måte som forskriften lukker muligheten for å subsidiere taubanedrift, savner SABIMA et nei til å subsidiere helekofterdrift. Disse har en tendens til å hente ut de eldste og biologisk viktigste trærne og har i en del områder vært svært ødeleggende.

Når det er sagt vil SABIMA, som et miljøtiltak, at forskriften åpner for taubane- og helikopterdrift for uttak av introduserte treslag på Vestlandet og i Nord-Norge. Bakgrunnen for dette er de mange gamle plantefeltene som står på helt utilgjengelige steder som nå står å frør seg. Her har skogbruket et stort miljøansvar i å rydde opp etter gamle synder. Skogbrukets introduksjon av fremmede treslag

vil på sikt utradere norsk natur fra store områder om ikke disse trærne tas ut. Derfor må forskriften åpne for taubane- eller helikopterdrift i slike tilfeller. Forutsetningen for tilskudd til uttak av fremmede treslag må imidlertid være at det ikke plantes til med nye fremmede treslag.

Hensyn og skjøtsel

I forskriftsteksten må det skilles bedre mellom ordene hensyn og skjøtsel. I skogbruket brukes ordet skjøtsel i skogkultursammenheng. Her er formålet å gavne skogproduksjonen. Når ordet skjøtsel benyttes i miljøsammenheng må det reserveres til tiltak som gavner miljøverdiene, dvs. opprettholder eller forbedrer dem. Alt annet er produksjonstiltak som eventuelt kan utvises med miljøhensyn. I § 2-1 Generelt, heter det blant annet "...gis tilskudd til skjøtsel av skog i kantsoner langs vann, vassdrag". Tanken om skjøtsel i disse områdene føles missforstått. I de aller fleste tilfeller vil en slik kantson øke sin økologiske verdi ved å få stå urørt. Unntaket er de stedene tidligere skogbruksaktivitet har endret forholdene vesentlig, for eksempel planting av gran. Da kan det være et skjøtseltiltak å fjerne grana. Men med unntak av slike tilfeller vil et hvert tiltak stort sett utgjøre en miljøforringelse. I kantsoner kan det i beste fall drives et skogbruk som viser miljøhensyn. SABIMA forventer derfor at departementet rydder opp i denne ordbruken og synliggjør når det skal gis tilskudd til et skogbruk som skal vise miljøhensyn, gjerne i form av tradisjonell skogskjøtsel, og når det skal gis tilskudd til rene skjøtselstiltak for å forbedre naturkvalitetene.

§ 4-4 Vilkår

SABIMA stusser over at vilkåret for utbetaling av tilskudd er knyttet opp mot registreringsmetode og ikke hva som er registrert. På dette punkt må det være tilstrekkelig å forlange at tilskuddene utbetales i forhold til dokumenterte miljøverdier - uavhengig av metode. Det er flere grunner til dette. Blant annet gir andre metoder som er i bruk en mye bedre dokumentasjon av miljøverdiene, ved bl.a. også å dokumentere konkrete artsfunn av rødlistearter, men også fordi, den av landbruksdepartementet anbefalte metode, på langt nær fanger opp alle de miljøverdier skogbruket bør ta hensyn til. Forskriften må derfor ikke forutsette MiS som metode, og teksten i følgende punkt må endres til "Det forutsetter godt dokumenterte miljøverdier for utbetaling av tilskudd etter kapittel, § 4-2, 1. og 2. ledd."

Vennlig hilsen

Rune Aanderaa
daglig leder